

TRANSZATLANTI KAPCSOLATOK: AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS KANADA

Az EU, az Egyesült Államok és Kanada osztozik a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság, a gazdasági és politikai szabadság értékein, és a kül- és biztonságpolitikával kapcsolatos aggályaik azonosak. Az USA-val és Kanadával fenntartott szoros együttműködés és stratégiai kapcsolatok továbbra is prioritást jelentenek az EU számára.

EU-USA POLITIKAI PÁRBESZÉD

Az Európai Unió és tagállamai, valamint az Egyesült Államok közötti szoros együttműködés és stratégiai kapcsolatok alapja a közös történelem és a közös demokratikus értékek. Ezek mind a partnerek biztonsága, mind jóléte szempontjából kulcsfontosságúak. Az Európai Unió és az Egyesült Államok szorosan együttműködik számos külpolitikai területen és földrajzi összefüggésben, mint például a biztonsági együttműködés, az energiaügyi és technológiai együttműködés, vagy az Oroszországra, Ukrajnára és a Nyugat-Balkánra vonatkozó politika, a terrorizmus elleni küzdelem és a közel-keleti politika terén.

Joe Biden 2021. január 20-i beiktatása az Egyesült Államok elnökeként lendületet adott az EU és az USA közötti kapcsolatnak, amely Trump elnök hivatali ideje alatt romlott. A 2023. október 20-án Washingtonban tartott EU-USA csúcstalálkozó lehetőséget kínált a transzatlanti partnerség felülvizsgálatára, beleértve az Ukrajna támogatása iránti közös elkötelezettséget is. A vezetők hangsúlyozták továbbá a kereskedelem és a beruházások fontosságát, és megvitatták a lezáratlan kérdések megoldásának módját. A csúcstalálkozó végén [együttes nyilatkozatot](#) fogadtak el.

A 2021. júniusi EU-USA [csúcstalálkozón](#) létrehozott EU-USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács (TTC) negyedik ülésére 2023 májusában Svédországban került sor. A Kereskedelmi és Technológiai Tanács fórumként szolgál a két partner számára ahhoz, hogy összehangolják a legfontosabb globális kereskedelmi, gazdasági és technológiai kérdésekkel kapcsolatos megközelítéseiket. 2023. március 10-én Joe Biden, az Egyesült Államok elnöke és Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke [együttes nyilatkozatot](#) írt alá az Ukrajna elleni orosz háború lezárására irányuló közös erőfeszítésekről és a jövő tiszta gazdaságainak kiépítésére irányuló együttműködésről.

2021 októberében az Európai Parlament [állásfoglalást fogadott el az EU és az USA közötti kapcsolatokról](#), amely mindkét felet felszólította, hogy erősítsék meg a multilateralizmust, és működjenek együtt a közös külpolitikai, biztonsági és gazdasági

célkitűzések, többek között a világjárvány, az emberi jogok és a globális adóreform terén.

PARLAMENTKÖZI PÁRBESZÉD – A TRANSZATLANTI JOGALKOTÓI PÁRBESZÉD FOLYAMATA

A Parlament és az Egyesült Államok Kongresszusa közötti, 1972-re visszanyúló kapcsolatot a transzatlanti jogalkotói párbeszéd 1999-es létrehozásával továbbfejlesztették és intézményesítették. A transzatlanti jogalkotói párbeszéd keretében az Európai Parlament képviselői és az Egyesült Államok Képviselőházának képviselői évente kétszer, az Egyesült Államokban és Európában felváltva tartanak parlamentközi ülést. Az ezeken az üléseken részt vevő jogalkotók eszmecserét folytatnak a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kulcsfontosságú politikai kérdésekről, például a kereskedelmi és gazdasági együttműködésről, a külpolitikai kihívásokról, a biztonságról és védelemről és egyéb témákról. A transzatlanti politikai párbeszéd alapvető fontosságú, tekintettel a Kongresszus jogalkotási felelősségére és arra, hogy hatáskörrel rendelkezik az USA globális válságokba való beavatkozásának engedélyezésére és az USA globális intézményekben való részvételének alakítására. A 86. EU-USA parlamentközi ülést/transzatlanti jogalkotói párbeszédet 2023 júniusában tartották Stockholmban (Svédország). A megvitatott témák között szerepelt az Ukrajnának nyújtott transzatlanti támogatás, a szankciók, az indiai-csendes-óceáni térség biztonsága és stabilitása, az EU és az USA Kínával kapcsolatos politikája, a kereskedelem és technológia, a NATO bővítése és az EU és a NATO közötti együttműködés. Az ülés végén [együttes nyilatkozatot](#) írtak alá.

AZ EU–USA GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

Az EU és az USA a világ legjelentősebb [kereskedői és beruházói](#). 2022-ben az Egyesült Államok volt a világ legnagyobb gazdasága, a világ GDP-jének 25%-ával és a világ áruexportjának 8%-ával. Az EU a világ harmadik legnagyobb gazdasága volt, amely a világ GDP-jének 25%-át és az árukereskedelem 28,5%-át képviseli.

Az EU együttműködik az USA-val – főként az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanácson (TTC-n) keresztül – a kétoldalú kereskedelmet zavaró tényezők megoldása érdekében, ideértve azokat is, amelyek az előző kormányzat során merültek fel. 2021 szeptemberében a Kereskedelmi és Technológiai Tanács alakuló rendezvényén az USA és az EU konkrét párbeszédbe kezdett az online platformok és a nagy technológiai cégek felelősségéről – többek között a mesterséges intelligenciáról és az adatáramlásról –, hogy együttműködjenek a méltányos adóztatás elérése és a piaci torzulások megszüntetése érdekében, és közös megközelítést dolgozzanak ki a kritikus technológiák védelmére. A [tisztá energia ösztönzéséről szóló párbeszédet](#) 2023 márciusában indították el az EU és az USA ösztönző programjainak koordinálása érdekében. Célja, hogy ezek a programok kölcsönösen erősítsék egymást, és azokat a Kereskedelmi és Technológiai Tanács részévé is fogják tenni.

2022 októbere óta az infláció csökkentéséről szóló törvénnyel foglalkozó EU-USA munkacsoport is azon dolgozik, hogy azonosítsa az ellátási láncok, a gyártás és az innováció megerősítésére és biztosítására vonatkozó megközelítések

összehangolásával kapcsolatos kihívásokat az Atlanti-óceán mindkét partján. Ennek eredményeként tárgyalások kezdődtek a kritikus fontosságú ásványokról szóló célzott megállapodásról, amelynek célja, hogy lehetővé tegye az EU-ban kitermelt vagy feldolgozott, érintett kritikus ásványok beszámítását a tiszta járművek után járó adójóváírásra vonatkozó, az Egyesült Államok inflációcsökkentési törvénye szerinti követelményekbe.

A kereskedelem kiterjesztéséről szóló törvény 232. szakasza (a nemzetbiztonságot fenyegető behozatal) értelmében az USA által az acél- és alumíniumbehozatalra kivetett vámokból eredő másik patthelyzetet illetően az EU és az USA megállapodtak abban, hogy ideiglenesen megszüntetik a 232. szakasz szerinti vámokat az uniós acél- és alumíniumexport minden eddiginél magasabb volumenére vonatkozóan. A két blokk megállapodott abban is, hogy megoldást keres az acél- és alumíniumipar dekarbonizációjának megkönnyítésére, valamint az egyes gazdaságokban a nem piaci gyakorlatok által okozott kapacitásfelesleg problémájának kezelésére. A 2023. október 20-i EU-USA csúcstalálkozón mindkét fél kijelentette, hogy jelentős előrelépés történt a nem piaci többletkapacitás forrásainak azonosítása terén, és várakozással tekintenek az elé, hogy a következő két hónapban további előrelépés történjen.

2022-ben az Egyesült Államok volt az uniós export elsődleges célországa, és az összes uniós [termékexport](#) 19,8%-a irányult ide (Kína 9%-ával szemben). Az Egyesült Államok a második helyen állt az EU importpartnerei között, és az EU importált áruinak 11,9%-át szállította. 2022-ben az USA-ba irányuló uniós export 27,5%-kal nőtt, elérve a rekordmagas, 509,4 milliárd EUR-t, míg az USA-ból származó behozatal 53,4%-kal nőtt, ami 358,7 milliárd EUR-nak felel meg. Az EU kereskedelmi többlete az Egyesült Államokkal 15,3 milliárd EUR-val csökkent a 2019/2020-as szinthez képest.

Az USA az EU fő partnere a [szolgáltatások nemzetközi kereskedelmében](#). A két terület gazdasága együttesen a globális GDP több mint 40%-át, és az áruk és szolgáltatások globális kereskedelmének szintén több mint 40%-át teszi ki. 2016 óta azonban a kereskedelmi mérleg a szolgáltatások terén az EU kereskedelmi hiánya felé mozdult el, amely 2021-ben 87,9 milliárd EUR-t tett ki.

Az EU és az USA egymás legnagyobb beruházói, és az USA összes beruházása az EU-ban háromszor nagyobb értékű, mint az ázsiai és csendes-óceáni térség egészében. Az USA-ba irányuló uniós beruházások összege mintegy tízszerese az Indiába és Kínába irányuló uniós beruházások együttes összegének. Az elmúlt években azonban némi visszaesés volt tapasztalható: 2018-ban csökkent mind az USA-ból az EU-ba, mind az EU-ból az USA-ba indított beruházások értéke. Ennek eredményeként helyreállt a közvetlen külföldi tőkeberuházások állománymérlege, amely 2021-ben 16,4 milliárd EUR uniós hiányt tett ki, szemben a 2018. évi 284,5 milliárd EUR összegű uniós többlettel. 2021-ben az USA-ban az uniós közvetlen külföldi tőkeberuházási állományának teljes volumene ismét magasabb volt (47,2 milliárd EUR-val), mint az USA közvetlen külföldi tőkeberuházási állománya az EU-ban. Ki lehet jelenteni, hogy a kétoldalú közvetlen tőkeberuházás – amely természeténél fogva hosszú távú elkötelezettség – a transzatlanti kereskedelmi kapcsolatok mozgatórugója. Ezt megerősíti, hogy az anyavállalatok és a leányvállalatok közötti kereskedelem az EU-ban és az Egyesült Államokban kiteszi az összes transzatlanti kereskedelem több mint egyharmadát.

Becslések szerint az EU és az USA egymás területén működő vállalatai több mint 14 millió ember számára nyújtanak munkahelyet.

AZ EU–KANADA POLITIKAI PÁRBESZÉD

Kanada az Európai Unió egyik legrégebbi és legszorosabb partnere. Az elmúlt néhány évben jelentősen megerősödtek az EU és Kanada közötti, a közös értékeken, a szoros együttműködés régi hagyományán és az emberek közötti erős kapcsolatokon alapuló kötelékek.

A kétoldalú kapcsolatok az 1950-es években gazdasági alapon kezdődtek, és szoros stratégiai partnerséggé fejlődtek. Az EU és Kanada szorosan együttműködnek olyan globális kihívások kezelésében, mint a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, az energiabiztonság és a regionális stabilitás, valamint szorosan együttműködnek a G7 és a G20 keretében.

Az EU és Kanada összehangolt szankciók és átfogó – biztonsági, pénzügyi, anyagi és humanitárius – támogatás nyújtása révén határozottan reagált Oroszország Ukrajna elleni, provokáció nélkül indított és brutális katonai agressziójára.

Az energiaügy területén Kanada hozzájárult az EU energiaellátásának biztonságához és az EU orosz energiától való függőségének megszüntetéséhez. Ami a Covid19-et illeti, az EU létfontosságú szerepet játszott Kanada számára a következetes és folyamatos oltóanyag-ellátás biztosításában. Az oltások bevezetésének korai szakaszában a Kanadában forgalmazott oltóanyagok többsége uniós székhelyű üzemekből származott.

Kanada rendszeresen hozzájárul az EU [közös biztonság- és védelempolitikai misszióhoz](#), és 2005 óta 24 uniós [választási megfigyelő misszióban](#) vett részt. Kanadát hivatalosan [felkérték, hogy vegyen részt](#) a katonai mobilitással kapcsolatos [állandó strukturált együttműködési](#) projekteken (2021. december), valamint „[Az európai logisztikai központok hálózata és a műveletek támogatása](#)” elnevezésű projektben. Az [EU–Kanada stratégiai partnerségi megállapodás](#), amely felváltotta az [1976-os keretmegállapodást](#), egy átfogó politikai megállapodás, amelynek célja a [kétoldalú együttműködés megerősítése számos külpolitikai és ágazati területen](#), beleértve a nemzetközi békét és biztonságot, a terrorizmus elleni küzdelmet, a válságkezelést, a tengeri biztonságot, a globális kormányzást, az energiát, a közlekedést, a kutatást és fejlesztést, az egészségügyet, a környezetvédelmet és az éghajlatváltozást is.

Kanada és az EU 2016. október 30-án, az EU–Kanada csúcstalálkozón írta alá a stratégiai és partnerségi megállapodást, amihez a Parlament 2017 februárjában adta meg támogatását. A megállapodás jelentős részeit 2017. április 1. óta ideiglenesen alkalmazzák. A megállapodást valamennyi tagállamban meg kell erősíteni ([jelenleg](#) Olaszországra, Franciaországra és Írországra várva), mielőtt teljes mértékben alkalmaznák. Az e kereten belüli együttműködés megkönnyítése érdekében a felek több közös intézményt hoztak létre, és a köztisztviselők és a miniszterek szintjén intenzív párbeszédre került sor. 2022. május 16-án Brüsszelben sor került az EU–Kanada miniszteri vegyes bizottság harmadik ülésére, amelynek elnöke Josep Borrell alelnök/főképviselet és Mélanie Joly kanadai külügyminiszter volt (lásd az [együttes nyilatkozatot](#)). A kanadai miniszterelnök, valamint az Európai Tanács és az Európai

Bizottság elnökei közötti legutóbbi [EU–Kanada csúcstalálkozóra](#) személyesen 2021. június 14-én került sor (lásd az [együttes nyilatkozatot](#) és a [sajtótájékoztatót](#)). 2023. március 6–8. között Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke Kanadába látogatott. [Felszólalt](#) a kanadai parlament együttes ülésén, és találkozott Justin Trudeau miniszterelnökkel. [Együttes nyilatkozatuk](#) olyan témákra összpontosított, mint Ukrajna, a dezinformáció, az éghajlat, a fenntartható energia és nyersanyagok, a gazdaság és a technológia, valamint a kutatás és a nemek közötti egyenlőség.

PARLAMENTKÖZI PÁRBESZÉD

Az Európai Parlament képviselői és kanadai kollégáik több mint 40 éve tartanak éves [parlamentközi üléseket](#) az EU-ban és Kanadában található helyszíneken felváltva, hogy megvitassák a kanadai és az uniós politikai fejleményeket, és eszmecserét folytassanak a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdésekről, például a kereskedelemről, az éghajlatváltozásról és a migrációról.

A stratégiai partnerségi megállapodásra építve a 38. parlamentközi ülés [együttes nyilatkozatot](#) fogadott el, amelyben mindkét parlament vállalta, hogy a parlamentközi ülést rendszeres további ülések révén folyamatos párbeszéddé alakítja, és megállapodott abban, hogy ezen ülések kiegészítik a stratégiai partnerségi megállapodás keretében létrehozott többi szerv munkáját. A 2023 júniusában Brüsszelben tartott [42. parlamentközi ülés](#) témája a kereskedelem és az EU és Kanada közötti együttműködés volt a mesterséges intelligencia szabályozása, az energiaügy, a külföldi beavatkozás, valamint a biztonság és védelem területén (lásd az [együttes nyilatkozatot](#)). A a Kanadával fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség (D-CA) tagjai az év során rendszeresen találkoznak az érdekelt felekkel, hogy felkészüljenek a parlamentközi ülésekre. A közelmúltban tartott ülések témája a CETA ötéves végrehajtása, a kritikus fontosságú ásványok ellátásának biztonsága, valamint a Kanada és az USA közötti kapcsolatok voltak.

AZ EU–KANADA GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

Az [átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás \(CETA\)](#) jelentősen javította az EU és Kanada közötti [gazdasági, kereskedelmi és beruházási kapcsolatokat](#), megnyitva a piacokat egymás [áru-, szolgáltatási és beruházásai](#) előtt, beleértve a közbeszerzést is. A CETA emellett lehetőségeket teremtett a fenntartható növekedésre, és a kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló fejezete, valamint a – többek között rendszeres civil társadalmi fórumán keresztül folytatott – [párbeszéd széles köre](#) révén tükrözte a közös értékeket. A CETA az EU első olyan kétoldalú gazdasági megállapodása, amely magában foglal egy különleges, a beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszert is, amely a beruházók és az államok közötti beruházási vitákat rendez.

A szöveget 2016. október 30-án, az EU–Kanada csúcstalálkozón írták alá, amelyhez a Parlament 2017. február 15-én adta egyetértését. Az EU hatáskörébe tartozó részek ideiglenes alkalmazása 2017. szeptember 21-én vette kezdetét. A CETA-t valamennyi tagállamnak meg kell erősítenie, és [jelenleg](#) 10 tagállam ratifikálására vár, mielőtt azt teljes mértékben alkalmazni lehetne. .

A CETA Vegyes Bizottság 2022. december 2-án Ottawában tartott [harmadik](#) ülésén mindkét fél hangsúlyozta, hogy a CETA keretében elért pozitív gazdasági teljesítmény kulcsfontosságú a jelenlegi globális környezetben, amelyet a növekvő geopolitikai feszültségek és az Ukrajna elleni orosz háború, az ellátási lánc zavarai, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, a globális energiaválság és a kialakulóban lévő gazdasági recesszió jellemez.

A CETA által teremtett szorosabb kapcsolatra építve az EU és Kanada 2021. június 21-én aláírta az [EU és Kanada közötti, nyersanyagokkal kapcsolatos stratégiai partnerséget](#) is, amelynek célja a nyersanyag-értékláncok integrációjának további előmozdítása, valamint a tudomány, a technológia és az innováció, valamint a környezeti, társadalmi és irányítási kritériumok és normák terén a felek közötti együttműködés fokozása. 2022 márciusában Kanada és az EU lezárta az építészeti szakmai képzéséről szóló [kölcsönös elismerési megállapodásról](#) szóló tárgyalásokat, amely az első olyan megállapodás, amelyet az EU egy nem uniós országgal a szakmai képzésekről kötött. 2022 végén megkezdődtek a tárgyalások Kanadával az EU [Horizont Európa](#) kutatási programjához való csatlakozásáról.

Kanadát és az EU-t egyaránt sújtották az acélra és az alumíniumra kivetett amerikai vámok, és egyetértettek abban, hogy azok gazdaságilag nem indokoltak, és nem egyeztethetők össze a Kereskedelmi Világszervezet szabályaival sem. Ennek következtében az EU és Kanada, valamint a szabályokon alapuló kereskedelmi rend további védelmezői elmélyítették a kereskedelmi párbeszédüket.

Az EU és Kanada közötti árukereskedelem 2016 és 2022 között 66%-kal nőtt, míg az EU és Kanada közötti szolgáltatás-kereskedelem 46%-kal növekedett, ami felülmúlta a nem uniós partnerekkel folytatott egyéb kereskedelmet.

2022-ban az EU volt – az Egyesült Államok után – Kanada [második legnagyobb kereskedelmi partnere](#), és Kanada teljes összesített áruexportjának és -importjának 8,2%-át adta. 2022-ben az EU több mint 47,4 milliárd euró értékű árut exportált Kanadába és az importált kanadai áruk értéke elérte a 29,7 milliárd eurót. Kanada 2021-ben a 12. helyen állt az EU nemzetközi kereskedelmi partnerei között. A gépek, az ásványi termékek, a szállítóeszközök és a vegyi anyagok képezik a két partner közötti kereskedelem legfőbb tárgyát.

A szolgáltatás-kereskedelem fontos része az EU és Kanada közötti kereskedelmi kapcsolatnak. 2021-ben a szolgáltatások Kanadába irányuló uniós exportja 17,4 milliárd EUR-ra emelkedett, a kanadai szolgáltatások uniós importja pedig 13,7 milliárd EUR-ra nőtt. A közlekedési, utazási, biztosítási és távközlési szolgáltatások például gyakran képezik tárgyát az EU és Kanada közötti kereskedelemnek. 2020-ban a Covid19-világjárvány miatt a szolgáltatások Kanadából az EU-ba és az EU-ból Kanadába irányuló kereskedelme 21%-kal, illetve 33%-kal csökkent.

Ami a közvetlen külföldi beruházásokat illeti, az EU és Kanada 2018-ban csaknem azonos összegeket ruházott be egymás gazdaságába. Az EU az Egyesült Államok után Kanada második legnagyobb partnere a kétirányú közvetlen befektetések terén. 2019-ben és 2020-ban a Covid19-világjárvány fényében az EU-ban lévő kanadai állományok értéke 30%-kal alacsonyabb, 257,7 milliárd EUR lett, míg az EU Kanadában lévő

állománya 2020-ban 22%-kal csökkent. 2021-ben ennek ellenkezője következett be. Míg a kanadai közvetlen külföldi beruházások állománya az EU-ban 2021-ben 6%-kal nőtt, az uniós állomány Kanadában további 4%-kal csökkentek.

Leon Peijnenburg / Tuula Turunen
10/2023

